

BETÆNKNING**Afgivet af Frednings- og Miljøudvalget****vedrørende****Forslag til: Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre ophæver det territoriale forbehold for Grønland i relation til Minamatakonventionen.***Fremsat af Naalakkersuisoq for Arbejdsmarked, Forskning og Miljø***Afgivet til forslagens 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Doris Jakobsen Jensen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Jens Danielsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Justus Hansen, Demokraatit

Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 21. oktober under EM2020 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Forslaget har til formål at ophæve det territoriale forhold for Grønland i relation til Minamatakonventionen. Minamatakonventionen regulerer en lang række forhold vedrørende kviksølv og brugen heraf fra udvinding til affaldsbehandling. Reguleringen vedrører blandt andet udvinding, handel og anvendelse af kviksølv. I Grønland relaterer konventionen sig mest til tandlægepraksis, minedrift, affaldsforbrænding og traditionelle fødevarer, såsom fisk og marine pattedyr.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under førstebehandlingen var der bred opbakning til forslagens indhold og formål. Partiernes ordfører kom på forskelligvis ind på de forhold, hvor kviksølv påvirker det grønlandske samfund og miljø. Her blev det særligt berørt, hvorledes man kan opnå forbedringer ved udledning af spildevand og hvorledes man kan udstede sanktioner mod overtrædere af konventionen.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartut's Formandskab. Høringsparterne har ikke haft bemærkninger til forslaget.

4. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget vil indledningsvist takke Naalakkersuisut for det grundige arbejde ved udarbejdelsen af nærværende forslag. Her har rapporten "Samfundsøkonomisk analyse af ophævelse af territorielt forbehold for Grønland i relation til Minamatakonventionen" været af stor værdi for udvalgets arbejde.

Udledningen af kviksølv er en global udfordring med alvorlige konsekvenser. For nuværende håndteres kviksølvholdigt materiale efter bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 29 af 17. september 1993 om olie- og kemikalieaffald.

Af ovenævnte rapport, som er forslagets bilag 1, fremgår det, at der vil være behov for, at udarbejde en bekendtgørelse, der regulerer handelen med kviksølv og produkter, der er tilsat kviksølv. Forbuddet mod udvinding af kviksølv vil også skulle indarbejdes i råstofloven eller som en særskilt bekendtgørelse i henhold til denne lov.¹

Af forslagets bilag 1 fremgår det, at hovedparten af det kviksølv, der ender i det grønlandske miljø er langtransporteret fra andre egne af kloden, og det anslås, at lokale grønlandske kilder kun bidrager med omkring 1% af den samlede forurening med kviksølv i Grønland. Det er dog muligt, at lokale udledninger til vandmiljøet, eksempelvis fra tandlægeklinikker eller dumpe, kan have betydning for lokal forurening i nærheden af byområder.²

Af denne grund finder udvalget det relevant, at opsummere hvorledes Minamatakonvention vil få direkte indflydelse på Grønland. Udvalget vil særligt fokusere på affaldsforbrænding, tandfyldninger, minedrift, traditionelle fødevarer og mulige sanktioner.

4.1. Affaldsforbrænding

Af forslagets bilag 1 fremgår det, at affaldsforbrænding tidligere var den største kilde til emission af kviksølv til luften i Grønland. Målinger fra forbrændingsanlæggene i Nuuk og Aasiaat viser, at niveauet i dag omtrent er 5 gange mindre end hvad det var i 2002. Hertil angives det, at det er under grænseværdierne i Danmark og det øvrige EU.³

---

¹ Forslagets bilag 1, s. 15

² Forslagets bilag 1, s. 11

³ Forslagets bilag 1, s. 55

De planlagte nye forbrændingsanlæg i Nuuk og Sisimiut vil have røggasrensning, som vil medvirke til en formindsket emission af kviksølv. Udvalget er af den opfattelse, at etableringen af nye forbrændingsanlæg er et godt skridt på vejen mod bedre håndtering af kviksølv og affald generelt.

4.2. Tandfyldninger

Legeringen amalgam indeholder kviksølv og har tidligere været anvendt til tandfyldninger. Brugen af amalgam ved tandpleje har undergået en udfasning siden 2003, men der findes ikke præcise oplysninger på den nuværende brug af alternativer. Amalgam anvendes ikke længere i den offentlige tandpleje, og kun i begrænset omfang i den private tandpleje.

Af denne grund vil langt den overvejende del af den amalgam, der ender i afløb, være amalgam, der fjernes fra gamle fyldninger. I Grønland sker der ikke en rensning af spildevandet, hvormed udledningerne fra tandklinikker udledes direkte i vandmiljøet.

Det forventes, at der efter 10-15 år ikke vil blive fjernet flere tandfyldninger med amalgam. Herefter vil det ikke være nødvendigt med særligt udstyr, der kan adskille amalgam fra spildevandet. I 2018 anslås det, at der i Grønland blev anvendt 0,4 kg kviksølv i 845 tandfyldninger. Til sammenligning blev der foretaget cirka 14.000 tandfyldninger uden brug af kviksølv.⁴

4.3. Minedrift

Af forslagets bilag 1 fremgår det, at kviksølv anvendes mange steder i verden til udvinding af guld i små miner eller til udvinding af guld fra sedimenter. Der er ikke fundet oplysninger, der tyder på, at kviksølv har været anvendt til udvinding af guld i Grønland, heller ikke i småskala, men det kan ikke afvises, at det har fundet sted.

Hertil kan ikke afvises, at der i fremtiden ville blive anvendt kviksølv til udvinding af guld ved småminedrift i Grønland med mindre dette reguleres.

Af denne grund vil udvalget opfordre Naalakkersuisut til, at præcisere, at kviksølv ikke må bruges til udvinding af guld, heller ikke i småskala, som det foreslås i rapporten ”Samfundsøkonomisk analyse af ophævelse af territorielt forbehold for Grønland i relation til Minamatakonventionen”.⁵

4.4. Traditionelle fødevarer

Undersøgelser viser, at der er højere koncentrationer af kviksølv i dyr i den canadiske og grønlandske del af Arktis i sammenligning med dyr i Nordatlanten. Personer der indtager store

---

⁴ Forslagets bilag 1, s. 40

⁵ Forslagets bilag 1, s. 74

mængder af disse dyr udsættes for kviksølv gennem føden. Kviksølv i føden vækker bekymring i forhold til de skadelige effekter på både hjernens og forplantningssystemets udvikling.

Der er i særlig grad bekymring for påvirkningen af fostre og børns udvikling. Over halvdelen af grønlandske kvinder i den fødedygtige alder havde i 2014 højere kviksølvkoncentrationer i blodet end de internationale vejledende grænseværdier. I de nordgrønlandske bygder var det alle kvinder i den fødedygtige alder, som havde koncentrationer, der var højere end de vejledende grænseværdier.⁶

Da dele af den grønlandske befolkning er særligt udsatte for kviksølv, foregår der allerede en stor indsats med at informere om, hvorledes man kan mindske udsættelsen, men samtidig holde fast ved den traditionelle kosts fordele. Sundhedsfaglige eksperter vurderer, at det vil styrke oplysningsarbejdet, at Grønland tiltræder konventionen og dermed gør en aktiv indsats for at mindske den langtransporterede kviksølv, der ender i fødevarer i Grønland.⁷

Den direkte effekt af mindskede udledninger i Grønland vil være beskeden, da hovedparten af det kviksølv, som ender i miljøet og i fødevarer, skyldes kviksølv, som er transporteret til Arktis via atmosfæren eller med havstrømme. Det grønlandske miljø er meget følsomt over for forurening med kviksølv og dele af den grønlandske befolkning er blandt de befolkningsgrupper i verden med det største indtag af kviksølv med fødevarer.

Den bedste langtidsløsning for at forhindre de negative effekter af kviksølv i mennesker er at reducere indholdet af kviksølv i traditionelle lokale fødevarer. Det kan kun ske gennem internationale aftaler og bestræbelser på at reducere anvendelser og emissioner af kviksølv til miljøet på globalt plan.⁸

Udvalget er således af den opfattelse, at der er betydelige fordele ved at tiltræde Minamatakonventionen. Udvalget kan tilslutte sig Naalakkersuisuts afsluttende ord fra forelæggelsesnotatet: Det er vigtigt, at vi værner om vores miljø og vores sundhed.

4.5. Mulige sanktioner

Under førstebehandlingen af forslaget blev der ligeledes spurgt ind til, hvorledes der kan sanktioneres over for personer eller virksomheder, der omgår Minamatakonventionens bestemmelser. Som det fremgår af forslagets bilag 1, kapitel 5, relaterer konventionen sig til følgende nugældende lovgivning:

- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 29 af 17. september 1993 om olie- og kemikalieaffald.
- Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af

---

⁶ Forslagets bilag 1, s. 11

⁷ Forslagets bilag 1, s. 15

⁸ Forslagets bilag 1, s. 72

betydning herfor (Råstofloven).

I den nugældende lovgivning er der mulighed for at idømme sanktionerne i form af bøder eller andre foranstaltninger efter kriminalloven for Grønland. For bekendtgørelsen om olie- og kemikalieaffald gælder det af § 18, at der kan idømmes bøder for den, der overtræder lovens bestemmelser og undlader at efterkomme anmodning, påbud eller forbud.

Af råstoflovens kapitel 20 fremgår det blandt andet af § 96, at:

”§ 96. Bøde idømmes den, der udfører virksomhed som nævnt i § 2, stk. 2, uden tilladelse i henhold til denne inatsisartutlov.

Stk. 2. Der kan idømmes bøde til den, der forsætligt eller groft uagtsomt:

1) Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, som en myndighed har krav på i henhold til denne inatsisartutlov eller i henhold til bestemmelser eller vilkår fastsat i medfør af denne inatsisartutlov.

2) Foretager indsamling eller brydning af mineraler i strid med § 45, § 45 a, stk. 1, 2. pkt., §§ 45 b - 45 c samt §§ 46-47.

3) Undlader at deponere overskydende mineraler efter § 45 a, stk. 3.

4) Overtræder vilkår til tilladelser eller godkendelser meddelt efter denne inatsisartutlov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne inatsisartutlov.

5) Undlader at efterkomme påbud udstedt efter denne inatsisartutlov eller bestemmelser udstedt i medfør af denne inatsisartutlov.

Stk. 3. I bestemmelser fastsat i medfør af denne inatsisartutlov, kan det bestemmes, at der for overtrædelse af bestemmelserne kan idømmes bøde eller andre foranstaltninger efter kriminalloven for Grønland.

Stk. 4. Er overtrædelsen begået af en virksomhed, som helt eller delvist ejes af Grønlands Selvstyre, staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, som er omfattet af Inatsisartutlov om den kommunale styrelse, et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges virksomheden med videre som sådan kriminalretligt ansvar. Tilsvarende gælder, hvis overtrædelsen er begået af Grønlands Selvstyre, en kommune eller et kommunalt fællesskab, som er omfattet af Inatsisartutlov om den kommunale styrelse.

Stk. 5. Bøder, som idømmes i medfør af denne inatsisartutlov eller bestemmelser fastsat i medfør af inatsisartutloven, tilfalder landskassen.”

Det er udvalgets opfattelse, at de nuværende sanktionsmuligheder, som nævnt ovenfor, og de anbefalede forslag til lovgivning i rapporten ”Samfundsøkonomisk analyse af ophævelse af territorialt forbehold for Grønland i relation til Minamatakonventionen” sikrer tilstrækkelige sanktionsmuligheder. Rapporten anbefaler, at der udarbejdes en bekendtgørelse, der regulerer handelen med kviksølv og produkter, der er tilsat kviksølv. Udvalget ønsker at tilskynde Naalakkersuisuts arbejde herved.

5. Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslaget's begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslaget's realisering. Der angives to forskellige økonomiske konsekvenser, afhængigt af hvilken grad konventionen implementeres. Ved en minimumsimplicitering skønnes udgiften være i størrelsen 138.000 – 275.000 kr., med en yderligere omkostning hver fjerde år på 12.500 kr.

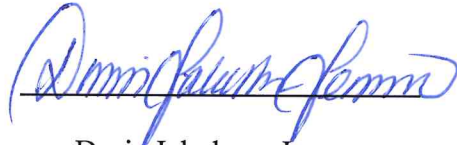
Ved en større implementering vil der opstå udgifter for den offentlige tandpleje. Disse udgifter relaterer sig til indkøb og installation af amalgamseparatorer, som kan adskille kviksølvholdigt tandfyldningsmateriale fra tandklinikernes affald og spildevand. Udgiften hertil vurderes til et niveau på mellem 700.000 – 1.000.000 kr., med årlige udgifter på mellem 50.000 – 150.000 kr. Det forventes, at der ikke vil være kviksølvfyldninger, der skal fjernes efter 10-15 år, hvorfor det ikke vil være nødvendigt med yderligere investeringer herefter.

Naalakkersuisut indstiller til en minimumsimplicitering, idet de økonomiske konsekvenser ved COVID-19 situationen søges begrænset mest muligt. Naalakkersuisut vurderer i øvrigt minimumsimpliciteringen til værende tilstrækkelig.

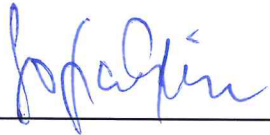
6. Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

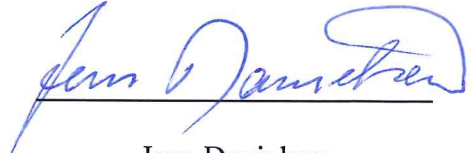
Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Doris Jakobsen Jensen
Formand

Sofia Geisler
Næstformand

Jens Danielsen

Mikivsuk Thomassen

Simigaq Heilmann